

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-7836/2018
_____ 2021. године
Београд

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Снежана Марковић, председник Већа и судије Весна Илић Прелић, др Драгана Коларић, др Тамаш Корхеџ (Korhecz Tamás), др Јован Ћирић, Гордана Ајншпилер Поповић, др Владан Петров и др Наташа Плавшић, чланови Већа, у поступку по уставној жалби Б. О. из Београда, на основу члана 167. став 4. у вези са чланом 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 1. априла 2021. године, донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Б. О. и утврђује да је пресудом Управног суда У. 13681/16 од 10. маја 2018. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, из члана 32. став 1. Устава Републике Србије.

2. Поништава се пресуда Управног суда У. 13681/16 од 10. маја 2018. године и одређује да исти суд донесе нову одлуку о тужби подносиоца поднетој против решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Фонда број 01-02/181.6.4 22005/13 од 14. септембра 2016. године.

Образложење

1. Б. О. из Београда је, 2. јула 2018. године, преко пуномоћника Ж. Б, адвоката из Београда, Уставном суду изјавио уставну жалбу против пресуде Управног суда У. 13681/16 од 10. маја 2018. године, због повреде начела владавине права из члана 3. Устава Републике Србије и права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава. Подносилац се истовремено позвао на повреду права зајемчених одредбама чл. 6. и 17. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Уставни суд указује да је садржина права гарантованих означеним одредбама наведене Европске конвенције зајемчена и одговарајућим одредбама Устава, због чега Уставни суд постојање њихове повреде испитује у односу на одредбе Устава.

Уставном жалбом је оспорена пресуда којом је одбијена као неоснована тужба подносиоца изјављена против коначног управног акта којим је одбачен захтев подносиоца за усклађивање пензије у износу од 11,06% за пок. С.О, мајку подносиоца.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или

ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је, у спроведеном поступку, извршио увид у оспорену пресуду, као и целокупну документацију приложу уз уставну жалбу, те је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Подносилац уставне жалбе је 18. октобра 2013. године поднео Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала за град Београд захтев за усклађивање пензије за његову пок. мајку С.О, у висини од 11,06%, почев од 1. јануара 2008. године.

Закључком Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала за град Београд – Служба филијале за град Београд 1 број 181.2-4-1179/2013 од 23. октобра 2013. године наведени захтев је одбачен као поднет од неовлашћеног лица, са образложењем да су права из пензијског и инвалидског осигурања лична и не могу се преносити на друга лица.

Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Фонда број 01-02/181.6.4 22005/13 од 14. септембра 2016. године одбијена је као неоснована жалба подносиоца изјављена против закључка првостепеног органа.

Подносилац уставне жалбе је 3. октобра 2016. године поднео тужбу против наведеног коначног управног акта, која је одбијена као неоснована оспореном пресудом Управног суда У. 13681/16 од 10. маја 2018. године.

4. Уставни суд још једном указује да је, на седници одржаној 4. децембра 2013. године, донео Одлуку Уж-8405/2013 (објављена на интернет страници Уставног суда – www.ustavni.sud.rs), којом је, у тачки 1. изреке, усвојио уставну жалбу Н. К. и утврдио да су пресудом Управног суда У. 10614/13 од 25. септембра 2013. године подносиоцу уставне жалбе повређена права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије и на једнаку заштиту права из члана 36. став 1. Устава, док је у преосталом делу уставну жалбу одбацио. У тачки 2. изреке ове одлуке поништена је пресуда Управног суда У. 10614/13 од 25. септембра 2013. године и одређено је да Управни суд донесе нову одлуку о тужби подносиоца уставне жалбе поднетој против решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Београд број 01-02/181.6.3 2114/13 од 28. маја 2013. године.

У наведеној Одлуци Уставног суда је, између осталог, наведено: да се испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није могла одвојено ценити у односу на војне осигуранике, јер су пензије остварене до 1. јануара 2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених; да чињеница да се ванредно усклађивање пензија односило на 2007. годину у којој су војни осигураници били у посебном систему социјалног осигурања у оквиру режима

Закона о Војсци Југославије, није смела утицати на обавезу надлежног Фонда да, по службеној дужности, изврши ванредно усклађивање пензија војним осигураницима у истом проценту као и корисницима пензија у осигурању запослених.

У Одлуци је, такође, указано да је пред судовима у Републици Србији вођен, као и да је у току, велики број поступака поводом захтева војних осигураника – корисника војних пензија за ванредно усклађивање пензија у висини од 11,06% почев од 1. јануара 2008. године, те да се судска заштита војних пензионера може остварити било у парничном поступку пред судовима опште надлежности по тужбеним захтевима за накнаду материјалне штете због мање исплаћених месечних износа пензија у проценту од 11,06% почев од 1. јануара 2008. године, или у управном спору по тужби против коначног решења надлежне организације у којој се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања, којим је одбијен захтев за усклађивање пензије од 11,06% почев од 1. јануара 2008. године.

5. Одредбом члана 32. став 1. Устава, на чију повреду, поред осталог, подносилац указује у уставној жалби, утврђено је да свако има право на независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега.

6. Оцењујући основаност уставне жалбе у погледу повреде права на правично суђење, Уставни суд, пре свега, наглашава да је његова надлежност у поступку по уставној жалби ограничена на утврђивање да ли је појединачним актом или радњом државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења повређено или ускраћено Уставом зајемчено право подносиоца. Уставни суд није надлежан да врши проверу утврђених чињеница и начина на који су судови и други државни органи и организације којима су поверена јавна овлашћења тумачили позитивноправне прописе. Уставни суд указује да је изван његове надлежности да процењује правилност закључака судова или других органа у погледу оцене доказа, осим уколико је ова оцена очигледно произвољна.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је испитивао да ли образложење оспорене пресуде Управног суда задовољава стандарде правичног суђења.

Уставни суд констатује да је у управном поступку одлучивано о захтеву подносиоца за усклађивање пензије за његову пок. мајку С.О, у висини од 11,06%, почев од 1. јануара 2008. године.

У образложењу закључка првостепеног органа је наведено да су права из пензијског и инвалидског осигурања лична и не могу се преносити на друга лица, а да је, у конкретном случају, захтев поднео подносилац након смрти мајке. Уставни суд констатује да је Управни суд у образложењу оспорене пресуде у свему прихватио ово становиште органа управе.

Међутим, по оцени Уставног суда, у конкретном случају се не ради о неком личном праву које се не наслеђује, као што је право на пензију. У конкретном случају ради се о усклађивању пензије, које по закону припада свим пензионерима уз испуњење законом прописаних услова. Дакле, ради се о имовинским правима која се наслеђују и која су у тренутку смрти оставиоца ушла у његова права и обавезе. У конкретном случају, Уставни суд је констатовао да се ради о преносивим правима, те је у управном поступку једино

било потребно утврдити да ли је подносилац уставне жалбе законски наследник лица за које је тражио предметно право, односно да ли је имао интерес за подношење захтева за остваривање тог права.

Налазећи да је у оспореној пресуди Управног суда произвољно примењено право на штету подносиоца уставне жалбе и да образложење оспореног акта не задовољава захтеве правичности, Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 – Одлука УС, 40/15 – др. закон и 103/15), усвојио уставну жалбу изјављену због повреде права на правично суђење, зајемченог чланом 32. став 1. Устава, одлучујући као у тачки 1. изреке.

Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, поништио оспорену пресуду Управног суда У. 13681/16 од 10. маја 2018. године и одредио да исти суд донесе нову одлуку о тужби подносиоца поднетој против решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Фонда број 01-02/181.6.4 22005/13 од 14. септембра 2016. године, а у складу са правним ставом Уставног суда који је изражен у напред наведеној Одлуци Уж-8405/2013 од 4. децембра 2013. године.

Уставни суд је исти став заузео и у Одлуци Уж-5678/2014 од 29. септембра 2016. године.

7. Уставни суд није посебно разматрао наводе подносиоца о повреди осталих начела и права означених у уставној жалби, с обзиром на то да је утврдио повреду права на правично суђење зајемченог одредбом члана 32. став 1. Устава.

8. С обзиром на све изложено, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42б став 1. тачка 1) и члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Снежана Марковић, с.р.

За тачност отправка: